

Originellt folk har varit med och skapat Frinnaryds-historia

JAG MINNS, DÄR-FÖR lever jag...

De är några visdomsord som alltid ringer i öronen då man har glädjen att bläddra i en ny hembygdsbok, en genre inom litteraturen som glädjande nog fortsätter att blomstra på många håll.

I våra småländska bygd-er är man ingalunda sämst, det senaste exemplet på ambitioner i den här vägen kommer från Frinnaryd. "Från Svartebro till Socknamon" är bokens namn, och till den oinvidge skall sägas att Svartebro är gräns för socknen i väster och Socknamon i öster. En fannande beteckning med andra ord.

Ett stycke småländsk sockenhistoria är alltid lockande att ta del av, det finns så mycket som äger giltighet också långt utanför en sockengräns. Men givetvis är det till den egna

hemma och i förskingringen, som en sådan här bok har en självklar adress.

Varje hembygdsförening med självaktning strävar efter att dokumentera sin sockens historia, men det är inte alltid man har turen att hitta en författare av sådan kapacitet som lektor Henry Sjöstrand, Motala, bördig från Frinnaryd och inte så lite av eldsjäl på det här gebitet.

12-ÅRIGT ARBETE

En hembygdsbok av klass skapar man inte i en handvändning. Henry Sjöstrand lade grunden till den i dagarna utkomna boken 1968 i samband med en torp- och bebyggelseinventering. Sedan dess har han varit en flitig forskare i olika arkiv och har dessutom haft ögonen öppna för en rad olika kunskapskällor, ett ideellt arbete som resulterat i en produkt som hembygdsföreningen i egenskap av utgivare verkligen kan stoltsera med

Det som växer fram av intresse för hembygden får oftast den finaste halten, där kan inte många s k beställningsarbeten konkurrera.

Henry Sjöstrand har haft ambitionen att på ett så allsidigt sätt som möjligt belysa liv och verksamhet i Frinnaryds socken under gångna tider. Den tidsmässiga begränsningen är i stort sätt vid den första kommunsammanslagningen 1952 då Frinnaryd gick upp Bredestads storkommun.

Nu har Henry Sjöstrand förstas haft en del värdefulla medarbetare. Nämnas kan Sven Adolfsson (fattigvård och kommunalpolitik) Sven Isaksson (skogsallmänningen) Olle Lindqvist (föreningslivet), Arne Lindgren (bl a kyrkans historia) och Bengt Sunbring (de frikyrkliga rörelserna).

SVÅRA EPIDEMIER Det är mycket som påkallar intresset i den här 250 sidor tjocka och vackert inbundna sockenboken. Här finns grundlinjerna i socknens kontur, här finns det gamla oförfalskade bondesamhället, mycket av det som lagt grunden till det moderna samhällets framväxt, järnvägens tillkomst inte minst. Näringsliv och sociala förhållanden kan sägas vara något av en tyngdpunkt, apropå det

senare så erinrar man sig vid läsningen några ord av Victor Svanberg: "Livet var mycket tristare förr och trist av nöd, inte som nu av överflöd".

Talet om den gamla goda tiden får sig en knäck när man tar del av sådan här gammal sockenhistoria. Bl a var krigsåret 1567—68 en hemsökelsens tid i Frinnaryd. Listan på bönder vars gårdar brändes ned av danska trupper är ganska lång. Men ännu värre var — om man undantar Digerdöden kring 1350 — den pest som hemsökte landet 1710—1711 i samband med det stora nordiska kriget under Karl XI:s tid. Då rycktes en femtedel av socknens folk bort av pesten under något mer än ett år.

Svåra epidemier återkom, bl a 1857 då rödsoten tog 23 personer under några månader, och spanska sjukan 1918—1920.

ORIGINAL

Man kan säga att originellt och färgstarkt folk varit med och skapat Frinnaryds historia, över sex sidor upptas av den på sin tid så berömda predikan på vers som den från Norra Sunhult härstammande pastorsadjunkten J A Friné höll 1897. Friné hade bl a. den egenheten att bära överrock i alla väder, även under skogsarbete och i den mest tryckande värme.

På den frikyrkliga sidan hade man evangelisten Emil Malm, den siste verkligt genuine bygdepredikanten i dessa trakter. Att han under en lång tid var en av landets mest efterfrågade väckelsepredikanter säger en del om hans begåvning.

En annan färgstark figur var bygdefotografen Oskar Jarén, vars utomordentliga samlingar kommit sockenboken väl till pass. "Människor i arbete" var något av hans specialitet.

"Från Svartebro till Socknamon" är skiftande i fråga om innehåll och uppläggning, här finns många drag av fackmannamässiga ambitioner att grundligt dokumentera en ur många synpunkter intressant nordsmäländsk socken. Rådet till frinnarydsbor och andra för saken intresserade kan bara bli: Köp och njut ett fint läsnöje. Hembygdsförening och handlare i orten för den.

A X

Lektor Henry Sjöstrand, Motala, har för sin hembygd utfört ett ideellt arbete av stort värde. Det har blivit en hembygdsbok av klass.